

MUZEJSKE RAZSTAVE V ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA

Marjan Žnidarič, Muzej narodne osvoboditve, Maribor

Osnovna značilnost izjemno bogate razstavne dejavnosti v muzeju narodne osvoboditve Maribor v letu 1976. /vse muzejske razstave si je ogledalo kar 67.479 obiskovalcev!/ so bila gostovanja občasnih muzejskih razstav v delovnih organizacijah mariborske občine. V času, ko si v naših kulturnih institucijah na veliko prizadevamo najti čimustrežnejše oblike svobodne menjave dela in ko iščemo kar najbolj neposreden stik med izvajalci in uporabniki kulturnih dobrin, so takšna gostovanja postala stalna praksa muzeja, hkrati pa pomemben del kulturnega utripa v nekaterih delovnih kolektivih. Vse razstave so zasnovane tako, da jih je mogoče seliti in da po obliki ter vsebini dovoljujejo dislocirani način postavitve, ne da bi bila s tem občutneje okrnjena vsebina razstave.

Največ pozornosti je lani vzbudila razstava "Maribor 1936", ki je bila postavljena ob 40. obletnici velikih stavkovnih bojov na Slovenskem in ob 40. obletnici stavke delavcev v mariborskih tekstilnih tovarnah. Razstava prikazuje vsestransko podobo Maribora in njegovega zaledja v letu 1936, pri čemer daje poudarek prikazu naprednega in revolucionarnega gibanja. Osrednje mesto na razstavi ima gradivo o stavki tekstilcev, ki je bila z velikim številom stavkujočih, z zasedbo tovarn in s povezavo med delavci in kmeti najpomembnejši dogodek v Mariboru v letu 1936. Namesto običajnega kataloga razstave je v 33.500 izvodih izšlo skupno slavnostno glasilo šestih večjih organizacij združenega dela, ki poleg prispevka o dogajanjih v obravnavanem letu in vodiča po razstavi vsebuje spominsko gradivo, kar daje glasilu dodatno

vrednost.

Razstava "Maribor 1936" je bila doslej postavljena v petih organizacijah združenega dela in sicer v Mariborski tekstilni tovarni, v Svili, v Metalplastu v Rušah, v Metalni in v Tovarni avtomobilov. Ogladalo si jo je okrog 11.000 delavcev. Poleg tega je muzej gostoval z razstavo "Boj za Maribor in severno mejo" na Sladkem vrhu, z razstavo "Lackov odred" v Tovarni avtomobilov, pripravili pa smo tudi priložnostne razstave o NOB na mariborskem območju za enote teritorialne obrambe v Miklavžu, v mariborskih zaporih in v osnovni šoli "Lackov odred" v Kamnici. Razstave so bile povsod ugodno sprejete in so naletele na presenetljivo pozitiven odziv med delavci. To kaže, da proces podružbljanja kulture ni le prazna fraza, temveč resnično spreminjanje našega odnosa do kulture.

Če je kulturna akcija skrbno politično in strokovno pripravljena, ni bistveno v kakšnem ambientu se odvija, pa naj bo to v avli inštituta TAM, v jedilnici Svile ali Sladkogorske, v proizvodnih prostorih MTT ali Metalplasta v Rušah, v konferenčni sobi Metalne, med zaporniki v zaporih ali med učenci osnovne šole. Večkrat slišimo pomislek, da "uvažanje" kulturnih storitev v delovne organizacije povzroča "kulturno" pasivizacijo delavcev in ga zato v mnogih sredinah odklanjajo, vendar to drži le v primeru, če je to edina usmeritev v kulturni politiki edlovne organizacije. V nasprotnem primeru je takšen uvoz ena temeljnih oblik svobodne menjave dela, ki pa jo moramo seveda še dograjevati in dopolnjevati. Da je takšna usmeritev v razstavni politiki muzeja NO Maribor pravilna in uspešna in da na svoj način pomembno prispeva k razvijanju kulturne zavesti delavstva ter ga preobraža iz pasivnega potrošnika kulture v soustvarjalca in oblikovalca kulturne politike, dokazuje tudi podatek, da

je omenjeno gostovanje lani videlo približno 20 odstotkov vseh zaposlenih v občini Maribor.